

Nr 63.

Ankom till riksdagens kansli den 18 mars 1938 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av gymnasiet vid högre allmänna läroverket i Karlskrona.

(2:a avd.)

Uti en den 4 februari 1938 dagtecknad proposition (nr 90) har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att besluta, att vid högre allmänna läroverket i Karlskrona skall från och med budgetåret 1938/39 eller den senare tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer, successivt upprättas en treårig realgymnasielinje vid sidan av den nuvarande fyraåriga, under förutsättning, att Karlskrona stad, såvitt angår nämnda treåriga gymnasielinje, åtager sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning samt bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat följande:

I skrivelse den 25 oktober 1937 har *skolöverstyrelsen* i anledning av från vederbörande läroverk till överstyrelsen inkomna framställningar hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för successivt genomförande från och med läsåret 1938—39 av en omorganisation av de högre allmänna läroverken i Karlstad, å Kungsholmen i Stockholm samt i Karlskrona. Överstyrelsens förslag innebär beträffande läroverket

i **Karlstad**: upprättande av en fyraårig realgymnasielinje vid sidan av den nuvarande treåriga;

å **Kungsholmen i Stockholm**: ombildning av den nuvarande treåriga latingymnasielinjen till fyraårig och upprättande av en fyraårig realgymnasielinje vid sidan av den nuvarande treåriga; samt

i **Karlskrona**: upprättande av en treårig realgymnasielinje vid sidan av den nuvarande fyraåriga.

Ett genomförande av förslagen skulle enligt överstyrelsens mening icke behöva föranleda någon ökning i det av överstyrelsen i anslagsäskandena för budgetåret 1938/39 beräknade anslagsbehovet för icke-ordinarie lärare.

Överstyrelsen har erinrat, att överstyrelsen tidigare i samband med liknande framställningar framhållit, att frågan om en omorganisation av gymnasierna vid vissa läroverk icke syntes böra lösas isolerad utan i samband med en omprövning av den nuvarande gymnasieorganisationens lämplighet i dess helhet. En sådan omprövning skulle för närvarande otvivelaktigt vara av värde, och därest en utredning av detta slag nu skulle sättas i gång, såsom nyligen skett i fråga om organisationen av de högre allmänna läroverken för flickor, syntes det vara lämpligast, att förevarande framställningar bleve föremål för omprövning i samma sammanhang. Emellertid hade överstyrelsen ansett sig böra för sin del redan nu taga ställning till de ifrågavarande ansökningarna, då läget vid de berörda läroverken syntes ganska lätt att bedöma.

Departementschefen har för egen del anført:

»Jag anser icke tillräckliga skäl föreligga att för närvarande föreslå Kungl. Maj:t den omprövning av den nuvarande gymnasieorganisationens lämplighet i dess helhet, som av överstyrelsen ifrågasatts. Denna organisation, som genomförts i överensstämmelse med 1927 års beslut, har enligt min mening ännu varit i full verksamhet allt för kort tid för att några mera bestämda och tillförlitliga omdömen skulle kunna fällas angående den sålunda åvägabragta reformen. Skulle i enstaka fall ändringar i berörda organisation ådagaläggas vara av behovet påkallade, bör hinder icke möta här för, under förutsättning att sådana ändringar icke innebära ett principiellt ställningstagande eller kunna medföra konsekvenser, som beröra väsentliga delar av organisationen i övrigt. Om jag med utgångspunkt från denna förutsättning granskar skolöverstyrelsens förslag, vill det synas, som om överstyrelsens framställning beträffande gymnasiet i Karlstad skulle kunna draga med sig vittgående följder, eftersom större delen av våra landsortsgymnasier äro anordnade på samma eller likartat sätt som det nuvarande Karlstadsgymnasiet. I varje fall föreligger ingen utredning, som visar, att förhållandena vid dessa andra gymnasier ej kunna åberopas till stöd för enahanda förändring, som den av överstyrelsen nu i fråga om Karlstadsgymnasiet föreslagna. Med hänsyn härtill finner jag mig icke kunna förorda sistberörda förslag. Vad angår gymnasiet vid högre allmänna läroverket å Kungsholmen vill jag framhålla, att Stockholms stads myndigheter för närvarande hava under behandling ett omfattande förslag till förändring av den högre skolundervisningens organisation i huvudstaden, närmast avseende den kvinnliga ungdomens studiemöjligheter. I avbidan på utgången av denna fråga är jag icke benägen att nu förorda någon ombildning av läroverket å Kungsholmen, enär det icke är uteslutet, att spörsmålet om dess organisation kan röna inverkan av den förra frågan, och nämnda spörsmål i alla händelser synes mig böra prövas i samband med denna.

Vad åter beträffar gymnasiet vid läroverket i Karlskrona synes mig förslaget om inrättande därstädes av en treårig realgymnasielinje vid sidan av den fyraåriga i och för sig väl motiverat. Då det ej heller torde kunna medföra några mera långt gående konsekvenser med avseende å gymnasieorganisationen i övrigt och icke kan åsamka det allmänna nämnvärt ökade kostnader, anser jag mig böra tillstyrka förslaget. Framhållas bör, att ett genomförande av detta förslag under nästa budgetår icke lär påkalla nå-

gon ändring i de beräkningar rörande storleken under budgetåret 1938/39 av förslagsanslaget till Allmänna läroverken: Avlöningar, som verkställdes den till 1938 års riksdag avlätna statsverkspropositionen, bilagan åttonde huvudtiteln. Den treåriga realgymnasielinjen bör upprättas successivt från och med budgetåret 1938/39 eller den senare tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer. Såsom villkor för omorganisationen bör föreskrivas, att vederbörande kommun åtager sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning samt bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning.»

Den ifrågasatta omorganisationen av realgymnasiet vid högre allmänna läroverket i Karlskrona anser sig utskottet böra tillstyrka. Förslagets genomförande har beräknats medföra en merkostnad, motsvarande avlöningen till två icke-ordinarie lärare med full tjänstgöring och en timlärare. Då emellertid, om en ny treårig reallinje icke skulle på förslaget sätt upprättas vid sidan av den redan befintliga fyraåriga, det bleve behöfligt att dubblera den nuvarande fyraåriga reallinjens avdelningar, kunna merkostnaderna i fråga betecknas såsom skenbara. Såsom departementschefen påpekat, påkallar förslagets genomförande icke jämkningar i beräkningarna för budgetåret 1938/39 av vederbörande avlöningsanslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må besluta, att vid högre allmänna läroverket i Karlskrona skall från och med budgetåret 1938/39 eller den senare tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer, successivt upprättas en treårig realgymnasielinje vid sidan av den nuvarande fyraåriga, under förutsättning, att Karlskrona stad, såvitt angår nämnda treåriga gymnasielinje, åtager sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning samt bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning.

Stockholm den 18 mars 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Oscar Olsson, Hansén, Nilsson* i Landeryd, *Gustafsson* i Benestad, *Pauli, Andrén, Ström* i Lidköping, *Carlström, Nilsson* i Fredriksfält, *Sundberg, Magnusson* i Kalmar och *Bäcklund*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock, Jansson* i Falun, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson, Ward, Holmdahl, Isacsson, Andersson* i Södergård, *Weijne* och *Danielsson*.
